

בית משפט לענייני משפחה בתל אביב - יפו

29 מרץ 2022

תלה"מ 9873-06-20 ב.ס.נ' ס.

דיון נ. הורי

לפני כבוד השופט ארז שני

התובעת: ב.ס.

נגד

הנתבע: ר.ס.

נוכחים:

התובעת ובאת כוחה – עורכת דין ענבל דקל
 הנתבע ובאי כוחו – עורך דין יהונתן קניר; עורך דין שי גבאי

חקיקה שאוזכרה:

חוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות, תשכ"ב-1962: סע' 68

חוק בתי המשפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984: סע' 75

תקנות סדר הדין האזרחי, תשע"ט-2018

חוק הנוער (טיפול והשגחה), תש"ך-1960

מיני-רציו:

* התיק נותב לשופט ארז שני עפ"י נוהל הנשיאה אשר נועד לתעדף טיפול מהיר בחידוש קשר אשר נקטע, בין הורה לבין קטין, בנסיבות בהן אין צידוק לנתק בקשר. השופט התרשם כי מדובר בבקשת סרק. הבקשה נדחתה תוך חיוב המבקשת בהוצאות בסך 5,000 ₪ והוראה על הכנת תסקיר לבחינת הנזק שנגרם לקטינים נוכח עצימות הסכסוך בין ההורים והתרשמות ביהמ"ש כי נגרם לילדים נזק. לשיטתו יש מקום לשקול צורך בהתערבות שירותי הרווחה.

* משפחה – משמורת קטינים – ניכור הורי

* כשרות משפטית ואפטרופסות – קטינים – טובת הילד

* בתי-משפט – הוצאות משפט – שיקול דעת בית המשפט

ראשיתה של התובענה ביום 03.06.2020, עת עתרה האם לקבל משמורת בקטינים. התיק עבר למותב זה בעקבות בקשה שהגישה האם לפי נוהל הנשיאה במחוז ת"א-יפו, אשר נועד לתעדף טיפול מהיר בחידוש קשר אשר נקטע, בין הורה לבין קטין, בנסיבות בהן אין צידוק לנתק בקשר. על-פי האמור במבוא לבקשה

בנם של הצדדים כבן ... , אינו מגיע לזמני שהיה עם האם בחסות האב והוא הודיע שאין בכוונתו לקיים את זמני השהות בזמן הקרוב.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

כלל הוא בעולם המשפט שהחלטה שיפוטית אינה מתפשטת אל מעבר לגבולות ההליך המונח לפני ביהמ"ש. אלא שחריג לכלל זה מצוי בסעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות וכשזה משתלב עם סעיף 75 לחוק בתי המשפט, מחויב ביהמ"ש לפעול לטובתו של קטין במקרים בהם הוא חושב שיש צורך דחוף לפעולה שכזו, ועל-מנת לשמור על שלומו הפיזי או הרגשי של קטין.

כאמור, על-פי האמור במבוא לבקשה בנם של הצדדים כבן ... , אינו מגיע לזמני שהיה עם האם בחסות האב והוא הודיע שאין בכוונתו לקיים את זמני השהות בזמן הקרוב. פתיח שכזה הוא בעצם הודעה על ניתוק בקשר ופעולה מהירה לחידושו. ברם התברר כי תיאור מצב זה, בלשון המעטה מטעה במתכוון והוא חוטא לכלל אשר קיבל משנה תוקף בפרק היסוד לתקסד"א החדשות, האוסרות על בעל דין לשבש הליך, להשהותו, להפריע לביהמ"ש בעשיית מלאכתו ביעילות, הוא גם חוטא לכלל שאל לו לבעל דין או לעורך דין למסור לביהמ"ש מידע שהוא יודע שאינו נכון או מדויק. התברר כי היו בעבר הפסקות בקשר בין הקטין לבין אמו, גם כאן לא נותק הקשר אלא לשבוע, אולי לימים נוספים בשל מחלת הקורונה, הא ותו לא. כאשר נקבע התיק לשיפוט מוקד, חייבת הייתה האם להקפיד על כך שתודיע לביהמ"ש כי אין מדובר בנייתוק קשר קבוע, כי הבעיה אינה מתאימה לשיפוט מוקד, כי היא חורגת מגדר המנדט של שיפוט מוקד אך האם לא עשתה דבר וחצי דבר מכל אלה.

הבקשה כולה לא הייתה מוצדקת מלכתחילה ולא היה לה מקום במסגרת בקשה על-פי נוהל הנשיאה, והאמירה כי מותר להשתמש בשופט המוקד כדי שעוד פעם הילד לא יפסיד זמני שהות לשבוע – היא התנהגות דיונית שלא בתום לב. לפיכך, בקשת האם, עפ"י נוהל הנשיאה להדחות. כיוון שמדובר בבקשת סרק המבקשת חויבה בהוצאות המשיב בסך 5,000 ₪.

ואולם, ביהמ"ש אינו מסיים בכך, ומוסיף כי מאז יוני 2020 מנהלים הצדדים תובענה למשמורת ויחסיהם אינם מוטבים. מדובר בסכסוך בעצימות גבוהה מרובה תיקים מסמכים החלטות ובקשות. ברור שה"לוחמה" בין הצדדים איבדה כל רסן או חוש מידה. ביהמ"ש מבקש משירותי הרווחה הערכה מיידית של הנזק הרגשי אשר נגרם לקטינים.

לעת הזו "סוער" הסכסוך בין הצדדים על רקע רצונו של הבן הצעיר ללמוד בבית ספר ב.... טענתה של האם שאין מפסיקים (והיכוח נמשך כבר שנתיים) לימודים באמצע שנת הלימודים למרות רצונו המפורש של הקטין כפי שמובע מפי באת כוחו, האפוטרופא לדין, היא טענה שאין בה ממש. אין מדובר בשנת לימודים מתקדמת כזאת שהיא סיבה להתעלם מרצונותיו של הקטין ובכלל, הקטינים חשים שוב ושוב שרצונותיהם וצורכיהם הרגשיים לא תמיד מתקבלים אצל הוריהם בכלל ואצל אמם בפרט. במבחן מגורי ההורים אין לבית הספר ב.... כל עדיפות על בית הספר ב...., למעט העובדה שהקטין כבר לומד שם. אלא שמעבר להרגל של הקטין לכיתה בה הוא לומד ניצב גם רצונו לעבור לבית ספר אחר. רצון זה אינו גחמה, אלא קשור למצב הרגשי המורכב מאוד אליו הגיעו ילדיהם של הצדדים, הוא קשור לריב הסוער שבין הצדדים ובמובן זה יש לו חשיבות מרובה בקונוטציה הקיימת. משכך, ביהמ"ש מבקש משירותי הרווחה, אגב תסקירם הנ"ל לבחון גם מה נזק ייגרם לקטין מבחינת טובתו וללא שום קשר להסכמת הוריו לעניין העברתו לבי"ס ב.... בין לאלתר ובין מיד עם סיום שנת הלימודים הנוכחית.

ביהמ"ש מוסיף, בין היתר, כי בחו"ד המומחית נאמר במפורש כי ההורים עוסקים ב"קרבות" שליטה על הילדים, בטיפוח האגו שלהם ובציר הכספי ולכן סברה המומחית כי הצדדים הגיעו לשלב בו קורסים התפקודים ההוריים שלהם. הדברים נאמרו ע"י המומחית באוקטובר 2020 וכמו ראתה במדויק את הנולד. מדברי האפוסטרופא לדין עולה כי הנזק כבר קיים. מצב כזה צריך להוביל את פקידת הסעד לשאול עצמה האם אין הסוגיה כולה צריכה להיבחן על-ידי פקידת הסעד הפועלת על-פי חוק הנוער (טיפול והשגחה).

כאשר הורה מתפתה להאשים את כל העולם, לאמור את ההורה האחר, את בתי המשפט, שירותי הרווחה והמטפלים אך אין הוא מוכן למתוח ביקורת על עצמו, עולה ספק נוגה באשר ליכולתו של אותו הורה לעניין תפקודו ההורי.

ביהמ"ש חותם את החלטתו – בטרם הוראה על השבת התיק למוטב העיקרי להמשך הוראותיו – כי במצב הנוכחי לא רק שהוא לא היה מעניק משמורת למי מהצדדים במבחן התוצאה, אלא שהוא היה מתחיל לשקול האם אין צורך בהתערבות שירותי הרווחה.

החלטה

1. כלל הוא בעולם המשפט שהחלטה שיפוטית אינה מתפשטת אל מעבר לגבולות ההליך המונח לפני בית המשפט.
  2. אלא שחריג לכלל זה מצוי **בסעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוסטרופסות** וכשזה משתלב עם **סעיף 75 לחוק בתי המשפט**, מחויב בית המשפט לפעול לטובתו של קטין במקרים בהם הוא חושב שיש צורך דחוף לפעולה שכזו, ועל-מנת לשמור על שלומו הפיזי או הרגשי של קטין.
  3. אם בכללים משפטיים עסקנו, אזי מאז שנת 2019 מתנהל במחוז ת"א-יפו תהליך אשר נועד לתעדף טיפול מהיר בחידוש קשר אשר נקטע, בין הורה לבין קטין, בנסיבות בהן אין צידוק לנתק בקשר.
  4. עד אשר בא אל העולם נוהל הנשיאה לעניין זה, התנהל שיח רחב היקף בציבור גם אגב עבודת מטה שונה שנעשתה במערכת בתי המשפט, ובין השאר נדונה השאלה האם הפעלת הנוהל לא תביא ל"מטר" בקשות סרק אשר בינן לבין ניתוק קשר אין דבר וחצי דבר והן נועדו לפתור בעיות אחרות של בעלי הדין, תוך ניצול לרעה של ההליך המזורז.
  5. הפתרון שהתגבש לימים היה פשיטא, חיוב בהוצאות כדבעי במקרה שמוגשת בקשה מיותרת ובשעתו כבר הזדמן לי לכתוב כך, שקיים משיק מסוים בין בקשות המוגשות על-פי נוהל הנשיאה לבין בקשות המוגשות על-פי חוק אמנת "האג" – השבת ילדים חטופים, במובן זה שמדובר בבירור חובה מהיר מחד ובפסיקת הוצאות כדבעי מאידך.
  6. ביום 03.03.2022 הגישה אם בקשה אשר קיבלה את המספר "23", אשר הוגדרה כ"בקשה לפי נוהל הנשיאה".
- על-פי האמור במבוא לבקשה בנם של הצדדים כבן ..., אינו מגיע לזמני שהיה עם האם בחסות האב והוא הודיע שאין בכוונתו לקיים את זמני השהות בזמן הקרוב.

פתיח שכזה הוא בעצם הודעה על ניתוק בקשר ופעולה מהירה לחידושו.

7. משכך, התבקשה בסעיף ב' לבקשה גם להעביר מיד את המשמורת בקטין ואת הקטין באופן פיזי לשהות בחזקת האם ובביתה.
8. מצב זה אשר הובא בראשית הבקשה היה בלשון המעטה מטעה במתכוון והוא חוטא לכלל אשר קיבל משנה תוקף בפרק היסוד [לתקנות סדר הדין האזרחי החדשות](#), האוסרות על בעל דין לשבש הליך, להשהותו, להפריע לבית המשפט בעשיית מלאכתו ביעילות, הוא גם חוטא לכלל שאל לו לבעל דין או לעורך דין למסור לבית המשפט מידע שהוא יודע שאינו נכון או מדויק.
9. כפי שאומרת עורכת דין דקל, היו בעבר הפסקות בקשר בין ... לבין אמו, גם כאן לא נותק הקשר אלא לשבוע, אולי לימים נוספים בשל מחלת הקורונה, הא ותו לא. הדברים לא גרמו לאם להודיע שהבקשה מיותרת, כפי שאומרת עורכת דין דקל "האם התכוונה לנצל את שיפוט המוקד או את הבקשה לטיפול בכך שאולי יועבר הקטין למשמורת האם, שמא ייפסקו התופעות של הפסקות בקשר".
10. כאשר נקבע התיק מכוח החלטת כבוד סגנית הנשיא ביום 05.03.2022 לשיפוט מוקד, חייבת היתה האם להקפיד על כך שתודיע לבית המשפט כי אין מדובר בניתוק קשר קבוע, כי הבעיה אינה מתאימה לשיפוט מוקד, כי היא חורגת מגדר המנדט של שיפוט מוקד – האם לא עשתה דבר וחצי דבר מכל אלה.
11. ביום 28.03.2022 הגיש האב תגובה אשר רובה עולה בקנה אחד עם דבריי לעיל והצדק עמו.
12. מאז יוני 2020 מנהלים הצדדים תובענה למשמורת ויחסיהם אינם מוטבים. מדובר בסכסוך בעצימות גבוהה, 8 תיקים קשורים ובתיק הנוכחי 195 מסמכים – לאמור מאות עמודים; 60 החלטות; לפחות 22 בקשות. ברור שה"לוחמה" בין הצדדים איבדה כל רסן או חוש מידה.
13. אומרת האפוטרופא לדין ואני חש שהיא משתמשת בלשון מעטה, כי לקטין הבוגר בן ה- ... כבר נגרם נזק רגשי אשר קשה לתקנו וכי הקטין הצעיר מצוי בסיכון רגשי.
14. סבורני שיש צורך בהערכה מיידית של הנזק הרגשי אשר נגרם לקטינים ומבקש אני משירותי הרווחה למסור לאלתר ובתוך 30 ימים תסקיר מקוצר דחוף שכל עניינו בשאלה מה מידת הנזק אשר נגרם לקטינים עד כה, מה הסיכון הרגשי הנשקף להם ומבקש אני מהאפוטרופא לדין למסור לשירותי הרווחה דבר החלטתי זו.
15. גם מינויה של אפוטרופא לדין לא "הדליק נורת אזהרה" אצל ההורים כי הם פוגעים בטובת ילדיהם אגב הסכסוך הנקדני והבלתי מתפשר שהם מנהלים, ניסיון לקדם את הדברים במכון "שינוי" לא הועיל גם הוא ולמעשה נואשתי מלסמוך על ההורים כי יחלצו את ילדיהם ואת עצמם מ"מעגל הטינה" המתרחש על גבם של הקטינים.

16. כך או אחרת, כאמור הבן מצוי בקשר עם אמו, הבקשה כולה לא היתה מוצדקת מלכתחילה ולא היה לה מקום במסגרת בקשה על-פי נוהל הנשיאה, והאמירה כי מותר להשתמש בשופט המוקד כדי שעוד פעם הילד לא יפסיד זמני שהות לשבוע – היא בעיני התנהגות דיונית שלא בתום לב.

17. אשר לבקשה 23 – הבקשה נדחית אפוא.

מדובר, למעשה בבקשת סרק אשר אילצה את כבוד סגנית הנשיא להפנותה לכאן ומשנדחית הבקשה, **תישא המבקשת בהוצאות המשיב בסך 5,000 ₪.**

18. הדברים מביאים אותי לחובתי על-פי **סעיף 68 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות** אותו ציינתי לעיל.

19. לעת הזו "סוער" הסכסוך בין הצדדים על רקע רצונו של הבן הצעיר ללמוד ב....

20. אקדים ואומר כי טענתה של האם שאין מפסיקים (והויכוח נמשך כבר שנתיים) לימודים באמצע שנת הלימודים למרות רצונו המפורש של הקטין כפי שמובע מפי באת כוחו, האפוטרופא לדין, היא טענה שאין בה ממש.

אין מדובר בשנת לימודים מתקדמת כזאת שהיא סיבה להתעלם מרצונותיו של הקטין ובכלל, מבין אני שהקטינים חשים שוב ושוב שרצונותיהם וצורכיהם הרגשיים לא תמיד מתקבלים אצל הוריהם בכלל ואצל אמם בפרט.

21. בעניינם של הצדדים אגב **רמ"ש 43223-07-21** [פורסם בנבו] אשר ניתן ביום 11.08.2021, לאמור כבר לפני למעלה מחצי שנה כתב נכבדי, סגן הנשיא השופט שוחט בעמוד 7 לעניין רצון הקטין לעבור וללמוד ב..., משורה 14 כך: **"לא יכול להיות חולק כי היותה של המסגרת החינוכית לקטין בבית ספר יסודי בעיר אחרת (... מאשר הערים בהם מתגוררים כל אחד מהוריו) האב ב... והאם ב... אינה דבר רצוי ואינה יכולה להימשך לאורך זמן"**.

22. ברור שהבטחת האם, כעולה משורה 20 לפסק הדין לפיה תחזור היא להתגורר ב..., לא קוימה על ידה וגם ברור שהימשכות הזמן על פני עוד חצי שנה כבר סותרת את פסק הדין האוסר על התארכות ההליך לאורך זמן.

23. כותב סגן הנשיא משורה 24: **"אני לא רואה סיבה לחשוד במשיבה כי לא תממש את כוונתה, בפרט שלא נטען כי קיימת מניעה כלשהי מבחינתה לבצע את המעבר ל...."**

במבחן המציאות כל רמז שרמזה, ככל שרמזה המשיבה על כוונה לעבור ל..., רמז שכזה נכשל במבחן המציאות.

24. במילים אחרות: במבחן מגורי ההורים אין לבית הספר ב.... כל עדיפות על בית הספר ב..., למעט העובדה שהקטין כבר לומד שם.

25. אלא שמעבר להרגל של הקטין לכיתה בה הוא לומד ניצב גם רצונו לעבור לבית ספר אחר.
- רצון זה כפי שמובע בעמדת האפוטרופא לדין אינו גחמה, אלא קשור למצב הרגשי המורכב מאוד אליו הגיעו ילדיהם של הצדדים, הוא קשור לריב הסוער שבין הצדדים ובמובן זה יש לו חשיבות מרובה בקונוטציה הקיימת, חשיבות עליה עמדה האפוטרופא לדין – ודעתי כדעתה.
26. משכך, מבקש אני משירותי הרווחה אגב תסקירם אותו ביקשתי לעיל, גם להודיע מה נזק ייגרם לקטין מבחינת טובתו וללא שום קשר להסכמת הוריו, שהרי ברור לי שהסכמת האם לא תינתן – אם יעבור הקטין או תינתן הוראה להעברתו בין לאלתר ובין מיד עם סיום שנת הלימודים הנוכחית, כך שלפחות נוכל לומר לקטין שרצונו נענה ועוד מעט קט יתגשם.
27. הדברים מביאים אותי לאמור בסעיפים 31-32 לתגובתה של האפוטרופוס לדין ויש בדברים אולי להסביר את דבריה של האם ואת עצימות הסכסוך.
28. המטפלת ב.... ביקשה לשבת עם שני הוריו (ראה סעיף 31), האם סירבה לשבת עם האב ושלה זאת על הסף. במילים אחרות: טינתה של האם לאב קודמת בעיניה לטובתו של הקטין. מסתבר גם שהאם סירבה לאפשר זרימת מידע ממסגרות החינוך אל המטפלת וטעמיה עמה.
29. התנהלות שכזו מצטיירת בעיני בית המשפט כהעדפת המריבה עם ההורה האחר על פני טובתו של קטין ולכך לא ייתן בית המשפט יד.
30. חוות הדעת האחרונה אשר נסרקה לתיק ניתנה על-ידי גברת הדרה בר באוקטובר 2020. כבר אז דיבר הדיווח בחוסר התקשורת שבין ההורים, בהיות השיחות נפיצות, בקונפליקט שאינו יורד עם הזמן ולצער, גם במרץ 2022 אין הקונפליקט דועך.
- באותו דיווח נאמר במפורש כי השניים שלפני עוסקים ב"קרבנות" שליטה על הילדים, בטיפוח האגו שלהם ובציר הכספי ולכן סברה המומחית כי הצדדים הגיעו לשלב בו קורסים התפקודים ההוריים שלהם.
- אמרה באוקטובר 2020 וכמו ראתה במדויק את הנולד. אלא שעתה למד אני מהאפוטרופא לדין כי הנזק כבר קיים.
31. מצב כזה צריך להוביל את פקידת הסעד לשאול עצמה האם אין הסוגיה כולה צריכה להיבחן על-ידי פקידת הסעד הפועלת על-פי [חוק הנוער \(טיפול והשגחה\)](#).
32. אני מביע ספקנות רבה לגבי השאלה האם השניים שלפני הם הורים מיטיבים דיים ומוטב שגורם מקצועי ייתן דעתו בשאלה.

33. החובה הקיימת [בחוק הכשרות המשפטית והאפטרופסות](#) לנהוג כדרך שהורה מסור היה נוהג, בינה לבין הנעשה בפניי אין ולא כלום.
34. מבין אני שאדם במשבר גירושין יכול לתעב את חברו, לחשוד בו, לשנוא אותו, אך חייב הורה לשים "חומת מגן" בין רגשותיו וכעסיו לבין טובתם של ילדיו, שאם לא כן הוא חוטא לחובתו אותה ציינתי לעיל.
35. היכולת לנהל הליכים משפטיים מבלי להבחין בין טפל לעיקר, בין חשוב יותר לחשוב פחות, חוסר היכולת להשתדל אפילו להיפגש או להידבר – כל אלה עושים "שמות" בטובתם של ילדים.
36. כאשר הורה מתפתה להאשים את כל העולם, לאמור את ההורה האחר, את בתי המשפט, שירותי הרווחה והמטפלים אך אין הוא מוכן למתוח ביקורת על עצמו, עולה ספק נוגה באשר ליכולתו של אותו הורה לעניין תפקודו ההורי.
37. ראשיתה של התובענה ביום 03.06.2020, עת עתרה האם לקבל משמורת בקטינים.
38. ביני לביני, לו אני המותב העיקרי הייתי מסיים את התובענה בפסק דין כאן ועכשיו, ברוח הפסיקה אשר יצאה תחת ידי בית המשפט המחוזי אשר העמה מאוד את זוהרו של המושג "משמורת".
39. במילים אחרות: במצב הנוכחי לא רק שלא הייתי מעניק משמורת למי מהצדדים במבחן התוצאה, אלא שהייתי מתחיל לשקול האם לזמן מה, לאחר שאותיר את המצב החוקי של היות שני הצדדים אפטרופוסים לקטינים, האם אין צורך בהתערבות שירותי הרווחה.
40. התיק מושב למותב העיקרי להמשך הוראותיו.
41. שב אני ומבקש מהאפטרופא לדין לקיים הוראותיי כפי שנתתי לעיל.
42. אני מתיר פרסום החלטתי זו, ללא פרט מזהה כלשהו אודות הצדדים.
- ניתנה והודעה היום כ"ו אדר ב' תשפ"ב, 29/03/2022 במעמד הנוכחים.

ארז שני, שופט

ארז שני 54678313

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)